ואין שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה באהרן אלא בזקנים אמר רב ששת ותסברא דהך קמייתא מתרצתא היא הא א"ר שמעון סמיכה בבעלים בעינן אלא [א] תריץ הכי הפר פר טעון סמיכה ואין שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר החי חי טעון סמיכה באהרן ואין שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה באהרן אלא בזקנים והכי קא אמר ליה ר' שמעון לר' יהודה שעירי עבודת כוכבים בעו סמיכה ואי שמיע לך דלא בעו סמיכה באהרן הוא דשמיע לך ומיעוטא מהחי הוא ורבי יהודה למה לי למעטינהו מקרא והא [ב]אמר רבינא גמירי שתי סמיכות בצבור גירסא בעלמא ורבי שמעון שעירי עבודת כוכבים דבעיא סמיכה מנלן נפקא [ג] לן [ד]מדתניא [ה]וסמך ידו על ראש השעיר לרבות שעיר נחשון לסמיכה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר לרבות שעירי עבודת כוכבים לסמיכה שהיה ר"ש אומר כל חטאת שנכנס דמה לפנים טעונה סמיכה למה לי [ו] למימרא שהיה סימנא בעלמא ואימא שעיר הנעשה בפנים דומיא דשעיר נשיא דמכפר על עבירות מצוה ידועה ולרבינא דאמר גמירי שתי סמיכות בציבור קראי למה לי איצטריך הלכתא ואיצטריך קראי דאי מקרא הוה אמינא זבחי שלמי ציבור [ז] כי קשיא אמתני' דהך פירקא דכל המנחות באות [ח]א"ר שמעון שלשה מינין טעונין שלש מצות [א] ליתי בקל וחומר ויהו זבחי שלמי ציבור טעונין סמיכה מקל וחומר מה שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים טעונין סמיכה חיים וכו' איצטריך הלכתא ואי מהלכתא (הוה אמינא) לא ידעינן הי [ט] נינהו קמשמע לן דומיא דשעיר נשיא דמכפר על עבירות מצוה ידועה: כל קרבנות היחיד טעונין סמיכה חוץ מבכור ומעשר ופסח: ת"ר [י]קרבנו ולא הבכור שיכול והלא דין הוא ומה שלמים שאין קדושתן מרחם טעונין סמיכה בכור שקדושתו מרחם אינו דין שטעון סמיכה תלמוד לומר קרבנו ולא הבכור ולא מעשר שיכול והלא דין הוא ומה שלמים שאין מקדשין לפניהם ולאחריהם טעונין סמיכה מעשר שמקדש לפניו ולאחריו אינו דין שטעון סמיכה תלמוד לומר קרבנו ולא מעשר קרבנו ולא פסח שיכול והלא דין הוא ומה שלמים שאינו בעמוד והבא טעונין סמיכה פסח שהוא בעמוד והבא אינו דין שטעון סמיכה תלמוד לומר קרבנו ולא פסח איכא למיפרך מה לשלמים שכן טעונין נסכים ותנופת חזה ושוק קראי אסמכתא בעלמא אלא

קראי

הא לרבי שמעון סמיכה בבעלים בעינן. ואהרן לאו בעלים הוא דלאו משום שמתכפר עם כל ישראל הא אמר ר' שמעון במסכת הוריות (דף ה.) פר ושעיר לכל שבט והא דחשיבי זקנים בעלים אע"פ שיש פר ושעיר לבית דין בפני עצמן כיון דעל ידיהן נעשה החטא קרי להו בעלים: **גירסא** בעלמא. ל"א [ק] פירש בקונטרס כלומר דרבי יהודה לית ליה הלכה למשה מסיני בשתי סמיכות אלא בגירסא בעלמא נקט להו ויליף להו מקראי וקשה דבפרק כל המנחות באות מצה (לעיל סג:) פריך ויהו זבחי שלמי צבור טעונין סמיכה מק"ו ומשני גמירי שתי סמיכות בצבור וי"ל דהתם מיירי לר' שמעון דאית ליה גמרא כדאמר נמי בסמוך לרבינא ורבי יהודה הוה ממעט זבחי שלמי צבור מהפר עוד פירש לשון אחר גירסא בעלמא קראי אסמכתא בעלמא לאוקמי גירסא לסימנא:

איכא למיפרך. תימה נילף מהקישא דכל הקרבנות כדדרשינן (זבחים דף ז:) ביום צוותו זה בכור מעשר ופסח: **שכן** טעונין נסכים ותנופת חזה ושוק. וכי תימא חטאת ואשם יוכיחו מה לכולהו דמתן דמים מרובה למזבח תאמר בהני דבמתנה אחת:

ואין שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה באהרן [ד] **אלא בזקנים**. וקשיא לרבי שמעון אדרבי שמעון דהתם אמר באהרן והכא אומר בזקנים: **והאמר** (ב) ו] **סמיכה בבעלים**. ובעלים דשעירי עבודת כוכבים היינו זקנים ולא כהנים: **והכי קאמר ליה רבי שמעון לרבי יהודה**. מפר לא משמע ליה דממעט עבודת כוכבים דפר צריך לגופיה ודאי שעירי עבודת כוכבים טעונים סמיכה ואי שמיע לך מרבך דלא בעי סמיכה באהרן הוא דמשמע (ה) דלא בעי סמיכה ז] ביה אלא בזקני' ומיעוטא דאהרן לא מהפר אתי אלא מהאי ח] כדקאמר דשעיר ממעט שעיר ולא הפר ממעט שעיר והכי קאמרך בהאי עניינא דהכי קאמר ליה לרבי (ט) שמעון וכו' משום דר' יהודה מפיק טעמיה מפר והוא מהדר ליה מהאי. ע"א מדאיצטריך סמיכה בשעיר המשתלח למעט מבעלים אלא באהרן בלבד סגי מכלל דבעלמא דהיינו שעיר עבודת כוכבים טעונה סמיכה בבעלים דהיינו (ג) בזקנים. ולא מ"ה: **ור' יהודה למה לי למעוטי**. שעירי עבודת כוכבים מקראי מפר ומן האי: **והאמר רבינא גמירי ב' סמיכות בצבור**. ותו לא וכיון דאמר במתני' חוץ מפר העלם דבר של צבור ושעיר המשתלח היינו ב' סמיכות ולא צריך קרא למעוטינהו כברייתא מקראי: **גירסא בעלמא**. כלומר ודאי לא צריך ט] למעוטינהו טפי מקראי אלא להכי הדר ומעטינהו משום גירסא בעלמא שהוא י] רגיל (ד) שתי סמיכות בצבור ותו לא וקראי אסמכתא בעלמא. ע"א גירסא בעלמא ודאי לא צריכי קראי אלא כך קיבלה רבי יהודה מרבו בלשון זה כ"ש. ולר' שמעון אע"ג דמרבה שעירי עבודת כוכבים לסמיכה אפי' הכי ליכא אלא ב' סמיכות בצבור דהא יא] גמר (ו) ב' סמיכות בצבור לרבי שמעון היינו בבעלים ושעיר המשתלח אין טעון סמיכה בבעלים דבני אהרן לרבי שמעון אין מתכפרין בשעיר המשתלח אבל לר' יהודה (ח) דלא בעי סמיכה בבעלים יב] איצטריך (ט): **ורבי שמעון**. דפשיטא ליה דשעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה בזקנים מנלן: **נפקא ליה מדתניא וסמך ידו**. דכתיב בשעיר נשיא: **לרבות שעיר נחשון לסמיכה**. שהרי הוא נמי שעיר נשיא. ואי קשיא לך יג] דתנן (עי"ש) כל קרבנות היחיד טעונין סמיכה והאי נמי קרבן יחיד הוא ולמה לי קרא אפי' הכי איצטריך קרא לרבויי לסמיכה דשעה מדורות לא ילפינן: **ור' שמעון אמר לרבות שעירי עבודת כוכבים**. שהן נמי שעיר לסמיכה: **שהיה רבי שמעון אומר וכו'**. ושעירי עבודת כוכבים נמי נכנס דמן לפנים לאפוקי שעיר נחשון דאין דמו נכנס לפנים: **למה לי**. מאחר דמרבה ליה מקרא: **סימנא בעלמא**. דכל חטאת שנכנס דמה וכו' (י): ולר' שמעון דאמר לרבות שעירי עבודת כוכבים אימא לרבות שעיר יום הכפורים הנעשה בפנים דהא נכנס דמו לפנים: **לא ס"ד דומיא דשעיר נשיא דמכפר על עבירות מצוה ידועה**. לאפוקי שעיר הנעשה בפנים דמכפר על טומאת מקדש וקדשיו שיש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף: **ולרבינא דאמר גמירי וכו'**. (ו) לר' שמעון קמבעיא ליה כיון דלא"ר שמעון בבעלים וגמירי ב' סמיכות בצבור הא ודאי פשיטא לן דהיינו פר העלם דבר של צבור ושעירי עבודת כוכבים דהני איתנהו בבעלים לאפוקי שעיר המשתלח דלא הוי סמיכה בבעלים דהא לרבי שמעון יד] אין אהרן ובניו מתכפרין בו ולמה לי קרא לרבות שעירי עבודת כוכבים לסמיכה: **דאי מקרא**. מן המי הוה אמינא זבחי שלמי צבור טעונים נמי סמיכה מקל וחומר כדתנן בפרק כל המנחות (לעיל דף סג:) ומה זבחי שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיין ושחוטין טעונין סמיכה זבחי שלמי צבור וכו' והכי קאמר מי טעון סמיכה באהרן ולא שלמי צבור טעונין סמיכה באהרן אלא בזקנים ואיכא שלשה סמיכות בצבור להכי איצטריך הילכתא דב' סמיכות בצבור ותו לא: **לא ידעינן הי נינהו**. אותן ב' סמיכות אי דזבחי שלמי צבור אי דעבודת כוכבים קמ"ל טו] אידך קרא השעיר לרבות שעירי עבודת כוכבים דומיא דשעיר נשיא לאפוקי זבחי שלמי צבור דלא דומיא דשעיר נשיא הוא ואי כתב השעיר ה"א סמיכת שעירי עבודת כוכבים באהרן הוא להכי איצטריך האי למימר דמי טעון סמיכה באהרן ולא שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה באהרן אלא בזקנים. האי דלאמר ר"ש במתני' (עי"א) אף שעירי עבודת כוכבים לאו משום דקסבר שלשה סמיכות בצבור אלא קסבר שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה טו] כאלו פר העלם דבר של צבור ושעיר המשתלח ולעולם ב' סמיכות בעינן בצבור בבעלים עצמן ולא בכהנים דהיינו פר העלם דבר ושעירי עבודת כוכבים:

רש"י בת"י

קרבנו

ר' שמעון. [לעיל י']: **סמיכה בבעלים בעינן**. דקתני [והלא אין] סמיכה אלא [בבעלים ולא] חשיב [לשעיר המשתלח] בשעירי [עכו"ם והכא] חשיב [לשעירי עכו"ם באהרן] לאחלא משתי סמיכות שיש בצבור: **ואי שמיע לך דלא בעי [סמיכה] באהרן**. אבל [בזקנים] בעי סמיכה דבדידהו לא [איממעט] אלא מהאי [דלא בעי אהרן] בסמיכתם [ומיעטן] שעירי [עכו"ם] מחמת האי [בעי] סמיכה באהרן [דכתיב] (ל) וסמך אהרן את שתי ידיו ואין שעירי עכו"ם טעון סמיכה באהרן אלא בזקנים: **ורבי יהודה למה לי למעטינהו**. לשעירי עכו"ם: **מקרא**. כיון [דסבר] ר' יהודה אהרן [ובניו] מתכפרים בשעיר המשתלח אלמא סמיכה [בבעלים] הוא וכיון דאמר גמירי ב' סמיכות בצבור ממילא ידעינן [דלאו] בעי שעירי עכו"ם סמיכה אלא שעיר המשתלח ופר העלם דבר של צבור: **גירסא בעלמא**. אסמכתא בעלמא. לישנא אחרינא גירסא ולסימנא נקטה בעלמא כלומר ר' יהודה לית ליה הלכה למשה מסיני בשתי סמיכות אלא בגירסא בעלמא נקיט להו ויליף להו מקראי: **מנ"ל**. דהא לא נפיק אלא דלא בעי סמיכה [באהרן] וממאי דבעי סמיכה בזקנים אימא דלגמרי ממעיט: **וסמך ידו על ראש השעיר**. בשעיר נשיא כתיב: **לרבות שעיר נחשון לסמיכה**. להכי נקט [שעיר נחשון] שהוא הקדים ראשון. ואיצטריך לרבויי דשעה מדורות לא ילפינן ואע"ג דקרבן יחיד [הוי אמינא דלא בעין] סמיכה קמ"ל והכי אמרי' בפ' כל המנחות באות מצה (ל): **כל חטאת שנכנס דמה לפנים**. בהיכל לפנים: **טעונה סמיכה**. ושעירי עכו"ם נכנס דמן [לפנים] בהיכל כדאמרינן באיזהו מקומן (מ) פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שחיטתן בצפון כו' ושעירים הנשרפין הם שעירי עכו"ם שנשרפין חוץ למחנה כדאמר בת"כ (נ): **למה לי למימר שהיה**. כיון דאמר שעירי עכו"ם טעון סמיכה ממילא ידענא דכל חטאת שנכנס דמה לפנים טעונה סמיכה דהא בפר העלם דבר כהן משיח כתיב (ס) [דבעי] סמיכה ושעיר הנעשה בפנים ליכא למימר דאתא לרבויי כדמפרש לה: **סימנא בעלמא**. נקטיה שלא תאמר שעיר הנעשה בפנים דהא נכנס דמה לפנים: ופריך **אימא לרבות שעיר הנעשה בפנים**. דהא נכנס דמה לפנים. ומשני דומיא ליה קא מרבי דהאי בשעיר נשיא כתיב: **דמכפר על עבירות שיש בה ידיעה**. שנודע לו החטא אבל שעיר הנעשה בפנים אינו מכפר אלא על טומאת מקדש וקדשיו עד שיודע לו ויביא עולה ויורד (ע): **קראי למה לי**. לרבות שעירי עכו"ם לר"ש דאמר אהרן ובניו אין סומכים (פ) בשעיר המשתלח פשיטא דהויא סמיכה לאו סמיכה היא ובעי סמיכה אחרת להשלים סמיכות דרבינא: **מקל וחומר**. כדאמרי' בפ' כל המנחות באות מצה (צ) קמ"ל רבינא הילכתא דשתי סמיכות בצבור ותו לא: **לא ידענא אידך מה היא**. דהא מייתי פר העלם דבר כתיב בהדיא ואידך לא ידענא אי שעירי עכו"ם אי שעיר הנעשה בפנים: **קמ"ל**. וסמך ידו דשעיר נשיא הוא דסברא דומיא דידיה קא מרבי שמכפר על עבירות מצוה ידוע כמותה: [**קרבנו**]. שלשה קרבנו כתיבי בסמיכה בשלמים בויקרא (ק) קרבנו שבא לשום ריצוי ודורון ולא בכור ומעשר ופסח שאינן באים לריצוי אלא חובה הם עליו ולא לכפרה: **מעשר מקדש לפניו ולאחריו**. כדאמרי' בבכורות (ר) קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן מקודשות: **איכא למיפרך**. למה לי למעטינהו דלא אתי מדינא לבעי סמיכה דאיכא למיפרך מה לשלמים שכן טעון נסכים מה שאין כן בהנך דממעטינהו בסמיכתן לעיל [נ:]:

רבינו גרשום

שמעון אדר' שמעון התם קאמר באהרן והכא בזקנים: והאמר רבי שמעון סמיכה בבעלים בעינן וטפי עדיפא סמיכה בזקנים בשעיר עבודת כוכבים דאינהו הוו בעלים [טפי] מאהרן אלא תריץ הכי הפר וכו' והכי קאמר ליה ר"ש לר' יהודה מפר ולא משמע למעוטי שעיר דפר צריך לגופיה (אתא) ודאי שעיר עבודת כוכבים בעי סמיכה ואי שמיע לך מרבך דלא בעי סמיכה באהרן הוא דשמיע לך דלא בעי סמיכה ביה אלא בזקנים ומיעוטא דאהרן לאו מפר נפקא אלא מהחי כדקאמינא: ואית ספרי דכתיב בהו ומעוטא הוא והיינו פירושא אי אמרת כיון דבעו סמיכה בזקנים לאו מיעוטא [אלא] רבויא אפילו הכי מעוטא הוא דממעט להו מאהרן: ור' יהודה למה למעוטינהו לשעיר עבודת כוכבים מקראי מפר ומהחי והאמר רבינא גמירי שתי סמיכות בצבור ותו לא וכיון דקאמר במתני' חוץ מפר העלם דבר ושעיר המשתלח היינו ב' סמיכות ולא הוה צריך למעוטי בברייתא מקראי ודאי לא היה צריך למעוטינהו תו מקרא אלא להכי הדר מעטינהו משום גרסא בעלמא כדי שיהא לשונך רגיל דב' סמיכות בצבור ותו לא וקראי לסמיכה בעלמא: ור"ש דפשיטא לי' שעיר דעבודת כוכבי' טעונה סמיכה בזקנים מדתניא וסמך ידו על ראש השעיר דכתיב בנשיא לרבות שעיר נחשון לסמיכה ואי קשיא והתנן כל קרבנות יחיד טעונין סמיכה והאי נמי קרבן יחיד אפילו הכי אצטריך קרא לרבות שעיר נחשון לסמיכה דשעה מדורות לא ילפינן ור' שמעון אמר לרבות שעירי עבודת כוכבים לסמיכה שהיה רבי שמעון אומר וכו' ושעירי עבודת כוכבים דמן נכנס לפנים: לסימנא בעלמא [א] שכל חטאת ואימא לרבות שעיר יוה"כ הנעשים בפנים לא ס"ד דומיא דשעיר נשיא דמכפר על עבודת כוכבים מצוה ידועה דכתיב או הודע אליו ושעיר עבודת כוכבים מכפר ג"כ על עבירת מצוה ידועה אבל שעיר הנעשה בפנים לא מכפר אלא על שיש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף ולרבינא דאמר גמירי בין לר' יהודה בין לר"ש [ב] דאמר לר' יהודה למה ליה למעוטינהו מקראי ולר' שמעון למה ליה לרבוינהו מקראי הא גמירי ב' סמיכות ותו לא: איצטריך הלכתא ואצטריך קרא דאי מקרא הוה אמינא זבחי שלמי צבור טעונין סמיכה בק"ו כדאמר בפ' כל המנחות ומה זבחי שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים וטעונין סמיכה וכו' להכי איצטריך הלכתא למעוטינהו: אית דמפרשי גרסא בעלמא הוא דקא גמיר ולאו הלכתא גמירי ליה האי דקאמר ר"ש במתני' אף שעירי ע"ז לאו משום דקסבר דג' סמיכות בצבור אלא קסבר שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה כמו פר העלם דבר ושעיר המשתלח דכתיב בהו סמיכה בפירוש ולעולם ב' סמיכות בעי בצבור עצמן ולא בכהנים: היורש סומך על קרבן אביו אחר שמת אביו ומביא נסכים שהיה אביו חייב להביא עליו. ומימר שיכול להמיר קרבן אביו כאביו. ת"ל קרבנו למעוטי בכור ומעשר ופסח שהללו באין חובה ולא על חטא. מעשר שמקדש לפניו ולאחריו [illegible] איכא למיפרך [illegible] לשלמים שכן טעונין נסכים [illegible] ודאי לא צריכי קרא אלא אסמכתא בעלמא ואלא עיקר

[א] נ"ל [illegible] שנכנס דמה לפנים טעונה סמיכה. [ב] נ"ל [illegible] ר' יהודה.

מסורת הש"ס

[illegible]

תורה אור השלם

1. וסמך ידו על ראש השעיר ושחט אתו במקום אשר ישחט את העלה לפני יי חטאת הוא: ויקרא ד כד
2. וסמך ידו על ראש קרבנו ושחטו פתח אהל מועד וזרקו בני אהרן הכהנים את הדם על המזבח סביב: ויקרא ג ב

הגהות הב"ח

(א) גמ' [illegible] זבחי שלמי צבור [illegible]: (ב) רש"י ד"ה והאמר ר"ש סמיכה [illegible]: (ג) [illegible]: (ד) [illegible]: (ה) [illegible]: (ו) [illegible]

מוסף רש"י

וסמך ידו על ראש השעיר. בשעיר נשיא כתיב [illegible]

שיטה מקובצת

[illegible]

[א] נראה דחסר כאן וכ"ל שלמי צבור יהיו טעונין סמיכה מק"ו כו' איצטריך הילכתא

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com